

ní nejméně po 100 let vysazovala stromy, stromy ty odporážela a ve veřejné dražbě prodávala a užívala jí tím, že na ní pásala i dobytek i husy svých občanů, aniž by žalobce nebo jeho předchůdce co proti tomu namítal nebo vydal zákaz proti tomu, takže, i kdyby pozemek náležel žalobci, žalovaná pokojnou držbou vydržela právo na tomto pozemku stromy vysazovati, káceti, je odprodávati, pásti dobytek a husy, i jinak (otázka: jak) pozemek tento užívati«, dále, že si neosobuje právo zasahovati do cizího vlastnictví, nýbrž trvá jen na svém vydrženém právu, na této parcele stromy vysazovati, káceti a prodávati, pásti dobytek a husy. Kdyby byla chtěla uplatňovati vydržení pozemku sama a nabytí jeho vlastnictví, byla by to musila vyjádřiti, kdežto vyjadřuje jen určitá oprávnění, s tím, že si do vlastnictví zasahovati neosobuje. Jde tedy jen o to, zda přísluší jí tato určitá oprávnění a zda je tedy negatorní žaloba žalobcova oprávněna čili nic, což ještě není zjištěno.

Čís. 9755.

Tříletá promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. počíná znalostí škody a škůdce tak úplnou a bezpečnou, že vystačí k podání žaloby. Lhůtu tu nelze počítati teprve od pravoplatnosti odsuzujícího rozsudku trestního soudu.

(Rozh. ze dne 21. března 1930, Rv I 1127/29.)

Průlomem údolní přehradu dne 18. září 1916 byla žalobcům způsobena škoda. Trestní řízení pro přečin podle §§ 335 a 337 tr. zák. bylo zahájeno též proti žalovanému. Žalobci se k trestnímu řízení jako soukromí účastníci nepřipojili. Proti žalovanému byla v roce 1923 vznesena obžaloba pro řečený přečin, žalovaný byl v roce 1923 z obžaloby zproštěn, osvobozující rozsudek byl ke zmatečné stížnosti státního zastupitelství nejvyšším soudem zrušen a rozsudkem krajského soudu ze dne 24. ledna 1925 byl žalovaný spolu s druhými uznán vinným přečinem podle §§ 335 a 337 tr. zák., kterýžto rozsudek rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 7. května 1927 byl potvrzen. Žalobci domáhali se již v roce 1919 (18. září 1919) pod č. j. Cg 240/19 na vodním družstvu, které přehradu dalo zbudovati a jehož předsedou byl žalovaný, dále na Emilu C-ovi, c. k. eráru ve Vídni, zemi České a československém státu náhrady škody 1,527.308 Kč. Řízení bylo až do pravoplatného ukončení trestního řízení přerušeno a žaloba proti československému státu byla vzata zpět. Žalobu o náhradu škody, o niž tu jde, zadali žalobci na soudě dne 24. května 1928. Procesní soud první stolice neuznal žalobní nárok důvodem po právu, vyhověv námitce žalovaného, že žalobní nárok jest promlčen. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jádrem sporu jest, od které doby jest počítati tříletou promlčecí lhůtu podle § 1489 obč. zák. Jest správným, jak tvrdí odvolatelé, poukazující na rozhodnutí čís. 3082, 4389, 5409, 5701, 6860 a 7102 sb. n. s., že tříletá promlčecí lhůta počíná dobou, kdy se škoda a osoba škůdce staly poškozenému známy,

že znalost, vědomost poškozených i o škodě i o osobě škůdcově musí býti úplná, tak, by vystačila k podání žaloby. Že žalovaný škodu žalobců spoluzavinil, že jest škůdcem, mohli žalobci seznati již z toho, že proti němu v roce 1923 byla vznesena obžaloba pro přečin dle §§ 335 a 337 tr. zák., což jim, jak ve sporu přiznali, bylo známo, nejpozději však musili míti úplnou vědomost v době vynesení odsuzujícího trestního rozsudku krajským soudem ze dne 25. ledna 1925. Právnímu názoru odvolatelů, že jim osoba žalovaného jako škůdce byla bezpečně známa teprve z potvrzení odsuzujícího rozsudku ze dne 25. ledna 1925 rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 7. května 1927, nelze přisvědčiti. Že názor ten není správným, vyplývá již z toho, že nelze lhůtu počítati od rozhodnutí nejvyššího soudu, kdyby byl žalovaný rozhodnutím tím býval osvobozen, neboť i v tom případě mohli se žalobci na žalovaném domáhati náhrady škody pořadem práva. Že rozsah škody byl žalobcům v té době (25. ledna 1925) již znám, vyplývá ze žalobních údajů a svědčí tomu i to, že žalobci své škody uplatňovali již žalobou č. j. Cg I 240/19, podanou dne 18. září 1919. To, že si žalobci dali škodu teprve nyní, 1. února 1928, pokud se týče 1. října 1927 vyšetřiti inž. B-em, na promlčení nároku nemůže nic změnit, jelikož rozsah škod hned byl znám po průtrži přehrady. Soud odvolací sdílí proto právní názor soudu první stolice, že promlčecí lhůta počala běžeti nejpozději dnem 25. ledna 1925, kdy byly známy žalobcům i osoba škůdcova i škoda tak, by se mohli domáhati žalobou proti žalovanému náhrady škody. Uplatňovaný nárok na náhradu škody vzniklé do 24. května 1925 jest proto podle § 1489 obč. zák. promlčen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Podle nauky i podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (srovnej také ještě sb. n. s. čís. 3419) počíná tříletá promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. znalostí škody a škůdce, t. j. osoby náhradou povinné, tak úplnou a tak bezpečnou, že vystačí k podání žaloby (§§ 178, 226 c. ř. s.). Nemusí tedy býti známa číselná výše škody, ani nemusí býti zjištěna osoba škůdce, pokud se týče její zavinění způsobem soud věžícím, jak by tomu bylo v případě § 268 c. ř. s., nýbrž stačí, by byly poškozenému známy skutečnosti, z nichž na odpovědnost určité osoby a na výši škody lze usuzovati a jež tudíž umožňují podání žaloby proti určité osobě a odůvodnění náhradních nároků. Jelikož žalobci o trestním řízení a o jeho průběhu věděli, nepochybily nižší soudy, uznavše, že žalobci o osobě škůdce měli potřebnou vědomost alespoň v době vynesení trestního rozsudku krajského soudu ze dne 25. ledna 1925, a, jelikož od tohoto dne do dne podání žaloby, t. j. do dne 24. května 1928, uplynuly tři roky, nebylo třeba zkoumati, nezvěděli-li žalobci o osobě škůdcově již dříve, Co by bylo právem, kdyby na příklad žalovaný byl býval z obžaloby zproštěn, nebo kdyby po vynesení rozsudku trestního soudu byl zemřel, a jak by se věc měla, kdyby šlo o velké množství

osob podezřelých ze škodlivého činu, netřeba řešiti, ano nejde o žádný z těchto případů; že by bylo nemožné prokázati zavinění žalovaného ve sporu civilním, o tom nelze vážně uvažovati, ano i civilní řízení soudní jest ovládáno zásadou volného hodnocení průvodů. Lze jen připustiti, že, byl-li škůdce trestně právoplatně odsouzen, jest tím usnadněno postavení poškozeného ve sporu civilním (§ 268 c. ř. s.); ale z toho neplyne, že tříletou lhůtu § 1489 obč. zák. jest počítati teprve od právoplatnosti odsuzujícího nálezu trestního soudu, jak mylně míní dovolání. Vyčkali-li tudíž žalobci právoplatnost trestního rozsudku krajského soudu, by si usnadnili své postavení ve sporu, jednali na vlastní nebezpečí, a, promlčela-li jim zatím žaloba, jest to jen následek toho, že ji nepodali dříve, ačkoliv tak podle zjištěných okolností učiniti mohli. Ani okolnost, že se tím žalobci chtěli uchrániti před vyššími náklady sporu, nepřichází v úvahu. Zejména neprávem dovolávají se žalobci na opodstatnění svého mylného stanoviska předpisu § 191 c. ř. s., neboť tento předpis formálního práva nemá nic společného s hmotněprávním předpisem § 1489 obč. zák. o promlčení náhradních nároků, naopak umožnil právě tento předpis žalobcům docíliti přerušení řízení a tím právě vyhnouti se po případě riziku spojenému se zahájením sporu. Naprosto nerozhodné jest, že se prý v obecenstvu pokládalo za vyloučeno, že trestní rozsudek krajského soudu bude nejvyšším jako zrušovacím soudem potvrzen. Ale dovolání marně odkazuje i k posudku profesora Josefa Sch-a ze dne 2. ledna 1929, předloženému teprve při odvolacím roku (§ 482 odst. 2 c. ř. s.), a marně chytá se slova »nyní« v rozhodnutí nejvyššího jako zrušovacího soudu ze dne 7. května 1927, neboť šlo tu jen o jednu z úvah při rozhodování o trestu, pokud se týče o podmíněném odsouzení, ale nejvyšší jako zrušovací soud nechtěl tím řešiti a ani tím neřešil otázku, od kdy jest počítati promlčecí lhůtu § 1489 obč. zák. Co do znalosti škody ve smyslu právě uvedeného paragrafu zdůraznil správně již odvolací soud, že škoda byla uplatňována již v roce 1919 žalobou Cg I 240/19, a ostatně samo dovolání uznává, že škoda byla žalobcům co do rozsahu již dříve známa. Určení její číselné výše znalcem nebylo pro podání žaloby zapotřebí a mohlo se státi za sporu, aniž by tím žalobci byli vydáni nebezpečí vyšších nákladů (§ 43 druhý odstavec c. ř. s.). Opačný názor vedl by v případech, kde výši žalobcovy škody lze zjistiti jen znalci, k tomu, že počátek promlčecí lhůty byl by dán do libovůle poškozeného, a jest proto neudržitelný. Nepodlehl tudíž odvolací soud právnímu omylu, když až na případy, kde zrušil rozsudek prvního soudu, uznal, že žaloba jest podle § 1489 obč. zák. promlčena. Není proto opodstatněn ani dovolací důvod nesprávného právního posouzení podle § 503 čís. 4 c. ř. s.

Čís. 9756.

Náhrady škody z důvodu vyhlášení úpadku lze se domáhati jen a) neměl-li navrhovatel právo žádati o vyhlášení úpadku, b) třebas měl